

НАГРАДА ОД ЕВРОПСКАТА УНИЈА ЗА
ИСТРАЖУВАЧКОТО НОВИНАРСТВО

ЏМИМИ I BASHKIMIT EVROPIAN PËR
GAZETARINË HULUMTUESE

**Извештај на комисијата за избор на најдобри стории на конкурсот за
„Наградата од Европската Унија за истражувачкото новинарство за 2016 година“**

Во рамки на постапката за избор на најдобрите истражувачки стории од конкурсот за „Наградата од Европската Унија за истражувачкото новинарство за 2016 година“, петчленото жири во состав:

Марина Тунева, директорка на Советот за етика во медиумите во Македонија;

Арта Тахири, уредничка во ТВ „Алсат-М“;

Лирим Дулови, сопственик на дневниот весник „Коха“;

Борис Георгиевски, новинар во македонската редакција на „Дојче Веле“;

Фатмир Алиу, главен и одговорен уредник во ТВ 21;

ДОНЕСЕ ОДЛУКА

Наградата за освоено **прво место** на конкурсот за истражувачки стории објавени во 2016 година, да му се додели на **Александар Димитриевски**, за **истражувањето за субвенциите за растително и сточарско производство**, објавено на интернет-страницата „Призма“.

Преку онлајн база на податоци и серијал текстови, истражувањето обелоденува сеопфатни и систематизирани податоци за распределбата на околу 3% од државниот буџет врз основа на субвенции за растително и сточарско производство. Текстовите и податоците откриваат на кој начин се распределуваат субвенциите, ја анализираат можната поврзаноста на дел од корисниците на субвенции со извршната власт, сомнителна сопственичка структура на одредени фирми кои добивале субвенции итн.

Жирито смета дека авторот храбро, неуморно и посветено обработил исклучително значајна тема од интерес за граѓаните, во околности кога преку програмата за земјоделски субвенции се издвојува огромен износ буџетски средства, а земјоделците се' почесто искажуваат револт и забелешки во однос на реализацијата на програмата. Истражувањето на виделина изнесува значителни факти, преку низа методи за истражување на проблемот и умешна нарација. Новинарот притоа демонстрирал исклучителен новинарски и истражувачки ангажман, преку долготраен процес на прибирање, обработка и систематизирање мноштво податоци кои ги обезбедува од различни институции. Наградата за ова сторија претставува признание за одличниот спој меѓу истражувачкото новинарство и покажаните заложби за придонес во борбата со корупцијата во општеството. Сторијата е добар потсетник за суштинските одлики на истражувачкото новинарство: фрлање светло врз неправдата, за која во спротивно јавноста не би била доволно запознаена, ја разработува темата на систематски и сеопфатен начин, притоа применувајќи ги највисоките стандарди на новинарството во потрагата по вистината.

Наградата за освоено **второ место** му се доделува на Зоран Јованоски за сторијата „Пеплиште на смртта“, објавена во емисијата „360 степени“ на телевизија „Алсат - М“.

Сторијата обработува еколошка катастрофа која притоа се поврзува со феноменот на драматично зголемена смртност на граѓаните во кичевскиот регион, како последица на работењето на термоцентралата Осломеј и несоодветното третирање на пепелта од согорениот јаглен. Притоа, новинарот успеал да обезбеди релевантни податоци за зголемениот број болни од малигни и респираторни заболувања во регионот, но и да укаже на големата опасност која го демне локалното население од вештачки создадената „планина“ од милиони тони радиоактивна пепел.

Жирито констатира дека се работи за исклучително релевантно истражување од јавен интерес, со кое новинарот нуди квалитетни и автентични информации од различни извори, компарирајќи го начинот на пристап кон прашања од ваков вид со примери од други држави и упатувајќи на потенцијални решенија за проблемот.

Според жирито, станува збор за тема која го наметнува прашањето околу слични проблеми со кои се соочуваат повеќе региони во земјата како последица на дотраени капацитети за производство на електрична енергија, експлоатација на руди, погони каде што се согоруваат цврсти горива, итн. Притоа преку анализата на проблемот низ призма на неговото влијание и последици врз населението и поширокото опкружување дополнително се подигнува свесноста за неопходноста околу негова широка разработка, упатувајќи и на одговорноста на надлежните институции и органи во неговото решавање.

Наградата за „**најдобра истражувачка сторија од млад новинар**“ ѝ се доделува на **Славица Филиповска** за сторијата „**Бугарски пасош за ‘чиста’ Македонија**“, објавена во емисијата „360 степени“ на телевизија „Алсат - М“.

Сторијата, на автентичен и оригинален начин на пошироката јавност и открива како, всушност, граѓаните во обид забрзано да влезат во земји – членки на Европската Унија патот за тоа го гледаат преку процедурата за добивање бугарски пасош и државјанство.

Жирито констатира дека станува збор за тема која опстојува веќе со години, но начинот на кој темата е обработена и презентирана е исклучително оригинален, а новинарката тоа го прави со високо ниво на професионална доследност, конзистентност и посветеност на темата. Преку нејзината нарација и во изборот на сегменти од индивидуални стории, новинарката го разработува трендот на масовно аплицирање за пасоши. Притоа таа го поврзува со значајни општествени феномени, како што се невработеноста и масовното иселување на младите, прашања кои што заслужуваат натамошно темелно истражување и поттик за разработка. Всушност, таа ја опишува приказната на „малиот“ човек кој нема друг избор, освен да бега од бесперспективноста во земјата.

На конкурсот за „Наградата од Европската Унија за истражувачкото новинарство за 2016 година“ учествуваа **26 автори со 32 апликации/стории**, објавени во печатените, на електронските и на Интернет медиумите.

Согласно методологијата и критериумите за избор на најдобрите истражувачки стории, коишто важат за сите земји од Западен Балкан и во Турција, дел од членовите на жириго беа изземени од гласање за сториите кои биле емитувани/објавени во медиумите каде што тие се работно ангажирани како новинари и уредници. Сториите беа оценувани според нивната релевантност, квалитет, оригиналност, професионална посветеност и интегритет на новинарот, како и според влијанието што го имале врз јавното мислење.

Жирито е задоволно од бројот и од квалитетот на сториите кои годинава пристигнаа на конкурсот. Членовите на комисијата истакнуваат дека поголем дел стории се издвојуваат во однос на демонстрираниот новинарски ангажман, квалитетот на истражувањата, релевантноста на темите и влијанието во јавноста.

Жирито ги охрабрува уредниците да го поддржат процесот на изработка на истражувачки стории, а особено кога новинарите утврдиле теми и прашања поврзани со корупција кои заслужуваат длабински и сеопфатен третман. Без оглед на тоа што нивното непосредно влијание нема да биде забележано веднаш, истрајноста во изложувањето на вистината самата по себе ќе претставува успех за новинарите и редакциите.

Со оглед дека во потесна конкуренција влегоа повеќе приказни кои беа квалитетно обработени и кои адресираат исклучително значајни теми од јавен интерес, комисијата одлучи да го додели максималниот број, односно три награди. Победничката сторија е наградена со паричен износ од 4000 евра, додека наградите за второ место и за најдобрата истражувачка сторија од млад новинар изнесуваат по 3000 евра. Жири-комисијата работеше според унифицирана методологија и насоки формулирани од страна на Европската Унија, со цел да се дојде до квалитетен избор на наградени стории.

Наградите претставуваат признание за досегашниот труд, но и стимул за новинарите да ја афирмираат својата улога на чувари на јавниот интерес преку континуирано преиспитување на работењето на институциите и на функционерите, со што ќе придонесат за унапредување на демократските процеси во општеството.

Скопје, 19 мај 2017